

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Література

1. Гусак, В. Рухова пам'ять майбутніх учителів музики: сутність і проблеми розвитку : монографія / Владислав Гусак. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – 232 с.
2. Кваша С.І. Поліфонічний слух як предмет теоретичного осмислення в сучасній музичній Науці. «Young Scientist» № 11 (63) November, 2018
3. Кечхуашвили Г. Н. Установочная модель восприятия // Психологические исследования, посвященные 85-летию со дня рождения Д. Н. Узнадзе. — Тбилиси, 1973. — С. 173 – 185.
4. Левицька І.М, Розвиток тембрового слуху дітей молодшого шкільного віку в процесі інструментального музикування. Наукогві записки Серія : Педагогічні науки. Випуск 170. стр.188-192
5. Раздвіл Т.А. Теоретико-методичні основи формування виконавської майстерності баяністів-акордеоністів в умовах мистецькопедагогічної освіти : навч.-метод. посібн. – Умань : ФОП Жовтий О.О. 2014. – 19 с.
6. Степанова Л.П. Методика розвитку поліфонічного слуху молодших школярів на уроках музики [Електронний ресурс]: теорія та методика музичного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – К., 2011. – 256 с.
7. Юрчак В. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до музично-теоретичного навчання учнів початкових класів / В. В. Юрчак. – С .395-402 Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. В. Радул [та ін.]. – Кіровоград : КДПУ, [б. р.]. – Вип. 103. – 2012. – 424 с.

Карина ЧЕПЛЕВСЬКА

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Науковий керівник Г. Ніколаї

*доктор педагогічних наук, професор
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

ДО ПРОБЛЕМИ ТАНЦЮВАЛЬНО-ПОСТАНОВЧОЇ РОБОТИ У ФОРМАТІ МЮЗИКЛУ

Анотація. У статті висвітлюється проблема підготовки фахівців хореографічного мистецтва до танцювально-постановчої роботи на основі лексики бальної хореографії у форматі жанру мюзикл. Приділено увагу таким феноменам, як балетмейстер і його функції, а також музична драматургія.

Адже задля здійснення постановочної роботи танцювального характеру майбутнім фахівцям слід обов'язково мати конкретні знання і навички з мистецької діяльності балетмейстера, які є основоположними в грамотному і раціональному формуванні та відтворенні хореографічної постановки.

Ключові слова: танцювально-постановча робота, балетмейстер, хореограф-постановник, музична драматургія

Балетмейстер (нім. *ballettmeister* – постановник балета, від фр. *ballet* – балет і нім. *meister* – майстер, знавець, спеціаліст) – автор, режисер-постановник балетів, концертних номерів, танцювальний сцен і танців в опері та опереті, драматичній виставі, мюзиклі, творець танцювальних форм і керівник балетної трупи. Важливо зауважити, що у сучасному розумінні означене поняття набуло ще більш широкого значення, оскільки «хореографічне мистецтво сучасності інтегроване в безліч сфер людського життя та різні мистецтва. Балетмейстери, окрім діяльності у суто хореографічних установах (балетні театри, ансамблі танцю тощо), працюють в інших видах театру (драматичному, музично-драматичному, опереті тощо), у кінематографі, на естраді, на телебаченні тощо (Татаренко, 2014). Авторка додає, що «сучасність характеризується розширенням діапазону затребуваності балетмейстерів. До тих сфер, що останнім часом все активніше залучають хореографів-постановників, можна віднести і масові видовищні заходи (концерти, свята, фестивалі, паради тощо)» (там само).

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що майбутнім фахівцям хореографічного мистецтва необхідно володіти знаннями побудови композиції танцю, глибоко розбиратися в основах драматургії (як літературного характеру, так і режисерського) для більш точного передання ідейного сенсу постановок і, звичайно, мати багатий запас хореографічної лексики. Велику роль відіграватимуть і навички роботи з виконавцями. Адже хореограф-постановник повинен вміти чітко і зрозуміло пояснити, показати і налаштувати артистів на правильний лад, що і допоможе створити хореографічний образ, а саме цільне та єдине вираження почуттів і думок людського характеру в танці, відповідно до задумки. Але як писав один з теоретиків мистецтва танцю Ж.Ж. Новер, що (живописцю чи балетмейстеру не легше створити поему чи драму у живописі чи танці, ніж поету чи драматургу). Твори мистецтв у танці не можна писати ногами доти, доки цими ногами не буде керувати голова. (НOVER Ж.Ж, 1965)

Таким чином, можна зробити висновок, що тільки володіючи великим спектром знань і навичок в реалізації різних хореографічних форм постановки, хореографу-постановнику вдасться створити якісний поставничий перфоменс. Уживаючи загальноприйнятий термін «балетмейстер-постановник», ми

розглядаємо такий, більш вузький, аспект його діяльності, як танцювально-постановча робота, де ставляться не цілі балетні спектаклі, а епізодичні танцювальні номери, поєднані єдиним задумом. Означене за своєю концепцією притаманне більше хореографічній мініатюрі, тобто малій формі в балетному мистецтві, яка вирізняється чітким змістом і характерним сюжетом, що може слугувати як окремим танцем, так і танцями, поєднаними спільним змістом.

У процесі дослідження було вирішено більш детально розглянути постановочну роботу в жанровому форматі мюзиклу. А це передбачає активне використання стилізації та синтетичне поєднання багатьох видів мистецтва, які гармонійно співіснують і доповнюють один одного, виступаючи рівноправними засобами для передання емоційного стану, атмосфери, і найголовніше змісту.

Оскільки мюзикл є жанром музичної вистави або фільму, де хореографічні номери і спів, об'єднані єдиним задумом і складають основу для створення перфоменсу, то одним з найважливіших моментів під час танцювально-постановчої роботи буде саме музична драматургія. Для хореографа-постановника музика в цьому жанрі повинна стати провідним мотивом усієї роботи, яка буде передавати і виражати почуття героїв, їх душевний стан і підкреслювати динамічні перебіги подій. Але слід не забувати, що зазвичай в мюзиклі використовують шоу-номери розважального формату, де ідея та глибинний сенс може виражатися через призму сарказму, іронії та сатири.

Зауважимо, що у створенні постановок такого плану музичний матеріал відіграє провідну роль, від якої хореограф вже вибудовує зміст танцювальних епізодів і визначає їх емоційне забарвлення. Зазвичай головні герої характеризуються композитором через музичні теми-лейтмотиви. Крім цього, музична фактура часто містить характерні інтонації й інші засоби композиторської виразності, які притаманні іншим, другорядним героям, або навіть соціальним групам. У цьому зв'язку хореографу-постановнику не варто забувати про лексичне наповнення хореографічних номерів. Оскільки більшість танцювальних епізодів у мюзиклі становлять масові сцени, то для віднайдення й відображення у хореографічній лексиці музичних характеристик героїв, їхніх лейт-інтонацій, їх поліфонічного співіснування, цікавим у використанні будуть такі засоби танцювальної виразності, як: пластична поліфонія, зміна малюнків, пантоміма, виділення хореографічними елементами темпоритму, використання жестів та ін.

Висновки. Майбутнім фахівцям хореографічного мистецтва слід детально та глибоко вивчати нюанси і характеристики різних жанрів постановок для більш суттєвого розуміння і відтворення гармонійної та якісної танцювально-постановчої роботи. Оскільки мюзикл, як жанр хореографічного перфоменсу, є досить незвичним і достатньо складним форматом у відтворенні, вважаю важливим для

кожного фахівця-хореографа набуття досвіду постановок подібних номерів для розширення власного сприйняття означеного музично-танцювального жанру. Адже подібний досвід містить синтез театралізації та режисури, вимагає високого рівня технічної танцювальної підготовки для усіх виконавців масових номерів з їх неординарним лексичним наповненням, а також вміння обіграти сюжет і передавати ідею постановки з опорою на музичну складову мюзиклу, на нотну партитуру.

Література:

1. Татаренко М. Г. (2014) Діяльність хореографа-постановника в масових видовищних заходах *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. Вип. 33, 299–304.
2. Новер Ж.Ж. (1965) *Листи про танець і балети*. – Л., М.: Мистецтво.

Наталія БАТЮК

кандидат педагогічних наук, доцент

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ РОБОТИ ЗІ ШКОЛЯРАМИ

Підготовка майбутніх учителів безпосередньо пов'язана з реформами середньої освіти, які були започатковані Міністерством освіти і науки України ще у 2016 році. Концептуальні зміни у загальній середній освіті було висвітлено в законі «Про освіту» та концепції «Нова українська школа». Окреслені в означених документах контури майбутньої української школи спонукають до інституційних реформ і заклади вищої освіти, які займаються професійно-педагогічною підготовкою майбутніх учителів.

В процесі підготовки майбутніх учителів у виші, особлива увага приділяється ознайомленню студентів з інноваційними педагогічними технологіями, методами та специфікою їх використання безпосередньо під час проведення уроків. Однак, варто зауважити, що цей процес відбувається у відриві від тих нововведень, які безпосередньо відбуваються в закладах загальної середньої освіти, що не дає майбутньому учителю чіткого розуміння щодо застосовувати інноваційних методів, як дидактичного інструменту впровадження освітніх змін в новій українській школі.

Концепція нової української школи орієнтує вчителів на формування в учнів ключових компетентностей для життя. Саме завдяки сформованим